“ئەتكى قۇياش” —— ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئوقۇشلۇقى
دۆلەتنىڭ “11 - بەش يىللىق پىلان” مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق كىتاب تۈرى

پۇشكىن

ئەدەبىيات پېشۋالىرىنىڭ بالىلار ئەدەبىياتى ئوقۇشلۇقى

مىللەتلەر نەشرىياتى

"ئەتىكى قۇياش"ــــ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر ئوقۇشلۇقى
دۆلەتنىڭ "11 ـ بەش يىللىق پىلان" مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق كىتاب تۈرى

پۇشكىن

ئەدەبىيات پېشۋالىرىنىڭ بالىلار ئەدەبىياتى ئوقۇشلۇقى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئەنۋەر ھاجى مۇھەممەد

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

本书根据中国少年儿童出版社2006年4月第1版第1次印刷版本翻译出版。

بۇ كىتاب جۇڭگو ئۆسمۈرلەر- باللار نەشرىياتى 2006- يىل 4- ئايدا نەشر قىلىنغان 1- نەشرى 1- باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

مەسئۇل مۇھەررىر: رىسالەت ئابلا
مەسئۇل كوررېكتور:سەبىيەم ئەختەم

پۇشكىن

تەرجىمە قىلغۇچى: ئەنۋەر ھاجى مۇھەممەد

نەشر قىلغۇچى	:	مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى	:	بېيجىڭ شەھىرى خېپىڭلى شىمالىي كوچا 14- قورۇ پوچتا نومۇرى: 100013 تېلېفون: 64290862—010
ساتقۇچى	:	جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى	:	بېيجىڭ يىخۇي باسما چەكلىك شىركىتى
نەشرى	:	2009- يىل 7- ئايدا 1- قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى	:	2009- يىل 7- ئايدا 1- قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى	:	850×1168 م م. 32 كەسلەم
باسما تاۋىقى	:	2.625
سانى	:	0001-3000
باھاسى	:	6.00 يۈەن

ISBN 978-7-105-10175-7/I.2059（维 291）

图书在版编目(CIP)数据

普希金：维吾尔文/（俄罗斯）普希金著；安尼玩·买买提译.—北京：民族出版社，2009.7
（托起明天的太阳.文学大师启蒙读本）
ISBN 978-7-105-10175-7

Ⅰ.普··· Ⅱ.①普···②安··· Ⅲ.童话—作品集—俄罗斯—近代—维吾尔语（中国少数民族语言）Ⅳ.I512.88

中国版本图书馆CIP数据核字(2009)第119730号

责任编辑：热沙来提阿不拉
责任校对：赛比耶·艾合太木
出版发行：民族出版社 http://www.mzcbs.com.
社　　址：北京市和平里北街14号 邮编：100013
电　　话：010-64290862（维文室）
印　　刷：北京艺辉印刷有限公司
版　　次：2009年7月第1版 第1次印刷
开　　本：850×1168毫米 1/32
印　　张：2.625
印　　数：0001-3000
定　　价：6.00元

ISBN 978-7-105-10175-7/I.2059（维291）

مۇندەرىجە

ئالتۇن خورازنىڭ ھېكايىسى 1
بېلىقچى بوۋاي بىلەن ئالتۇن بېلىق 18
مەلىكە بىلەن يەتتە پالۋان......................................43

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

ئالتۇن خورازنىڭ ھېكايىسى

بۇرۇننىڭ بۇرۇنىسىدا كۆچمەن چارۋىچىلىق دەۋرىدە، بىپايان ياۋروپا-ئاسىيا تۈزلەڭلىكىدە توپ-توپ قوي-كالىلار ئوتلايدىكەن، سېپىل-قورغانلار قەد كۆتۈرۈپ تۇرىدىكەن. بۇ زېمىندا ياش بىر ھۆكۈمران غەيرەتكە كېلىپ قۇدرەتلىك بىر دۆلەت قۇرماقچى بوپتۇ، ھە دېگەندە سىرتقا كېڭەيمىچىلىك قىلىپ، كەڭرى ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، دارتون چار پادىشاھلىقىنى قۇرۇپتۇ.

دارتون ئۆزىنىڭ بارغانچە قۇدرەت تېپىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، قوشنا ئەللەرنى پەقەت كۆزىگە ئىلماپتۇ، دائىم ئەسكەر باشلاپ بېرىپ باشقا ئەللەرگە ھۇجۇم قىلىدىكەن. دارتوننىڭ چوڭ ئوغلى بىر قېتىم قاتتىق ئاغرىپ قاپتۇ، كۈن بويى يىغلاپ توختىماپتۇ،

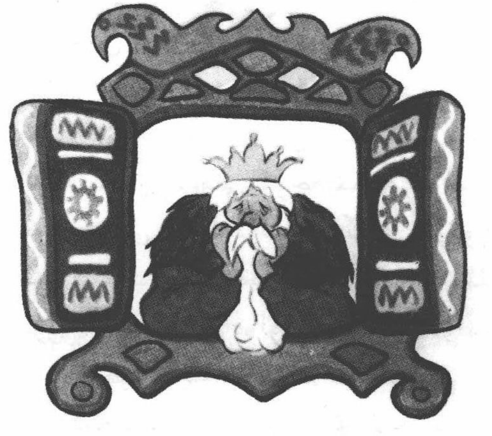

خاننىڭ دوختۇرى داۋالاپ باقسىمۇ ئانچە ئۈنۈمى بولماي، خاننى ئىنتايىن بىسەرەمجان قىلىۋېتىپتۇ. دەل شۇ چاغدا، شەرقتىكى شاما دۆلىتىدىن خان مەلىكىنىڭ تۇغۇلغانلىق خەۋىرى كېلىپتۇ. شۇنىڭ بىلەن دارتون خان ئوغلىنىڭ كېسىلىنى شاما مەلىكىسىنىڭ شۇملۇقىدىن كۆرۈپ، "مەلىكە شاھزادىنىڭ بەختىگە ئولتۇردى" دەپتۇ ۋە ئون تۈمەن ئاتلىق ئەسكەرنى باشلاپ شاما شەھىرىگە كىرىپ، شاما ئوردىسىنى كۆيدۈرۈپ، پادىشاھنى

ئۆلتۈرۈپ، خانىش ۋە مەلىكىنى چەت ئۇرمانلىقتا سۈرگۈن قىلىۋېتىپتۇ.

كۈنلەر ئۆتۈپتۇ، ئىككى شاھزادە قامەتلىك، كېلىشكەن يىگىتلەردىن بولۇپ يېتىلىپتۇ، دارتون خان قېرىپ، ئارمانىغا چۈشلۈق دەرمانى قالمايۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپتۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھوقۇق-سەلتەنەتنى مۇشۇ يەرگىچە يۇرگۈزۇپ، ئاخىرقى ئۆمرىنى خاتىرجەم، راھەت ئۆتكۈزمەكچى بولغان بولسىمۇ، ئۇزاقتىن بۇيان ئۇنىڭ بوزەك قىلىشىغا ئۇچراپ كەلگەن قوشنا ئەللەر ئاستىرتتىن ئىتتىپاقلىشىپ، ئۇنىڭ زېمىنىغا پاراكەندىچىلىك سېپتۇ، ھېلى شەرقتىكى كۆچمەن چارۋىچىلار بۇلاڭ-تالاڭ قىلىنسا، ھېلى غەربتىكى قورغانلار قورشاۋدا قالىدىكەن، ياكى جەنۇبتىكى ئاشلىق ئامبارلىرى كۆيدۈرۈۋېتىلىدىكەن... بۇنىڭدىن دارتون خان ئېغىر زەربىگە ئۇچراپتۇ. گەرچە شاھزادە ۋە قوماندانلار تۆت تەرەپتىن كۆچەپ تاقابىل تۇرغان بولسىمۇ، ئۇ چاغدا ئاخباراتنىڭ يەتكۈزۈلۈشى ناھايىتى ئاستا بولغاچقا، خان ئۇرۇش ۋەزىيىتى ۋە دۈشمەننىڭ ئەھۋالىدىن ناھايىتى كېچىكىپ خەۋەر تېپىپتۇ؛ يەنە ئەسكەر ئەۋەتىپ ياردەمنى كۈچەيتكەن بولسىمۇ، ھەممىسى بىكار كېتىپتۇ! بىر مەھەل سەلتەنەت سۈرگەن دارتون خان ئەمدى سەل پۇشايمان قىلىپتۇ، دۈشمەنلىرىنى كۆپەيتىۋېلىپ، مانا ئەمدى تاقابىل تۇرۇشنىڭ تەس بولۇۋاتقىنىغا ئۆكۈنۈپتۇ.

جىددىيلىشىپ گاڭگىراپ قالغان دارتون خاننىڭ سالامەتلىكى بارغانسېرى ناچارلىشىپ، مىجەزى ئۇساللىشىپ كېتىپتۇ. شاھزادە ۋە ۋەزىرلەر بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا شىكارغا چىقىپ كۆڭۈل ئېچىپ كېلىشنى، جەڭ ئىشلىرىنى بىر ياققا قايرىپ قويۇشنى، بۇ ئىشنى شاھزادە ۋە ۋەزىرلەرگە

تاپشۇرۇشنى نەسىھەت قىلىپتۇ. چارچاپ ھالىدىن كەتكەن چار پادىشاھ بۇ تەكلىپنى قوبۇل قىلىپ، بىر قىسىم قورۇقچىلىرى ۋە ئوۋ ئىتلىرىنى ئېلىپ شىكارغا ئاتلىنىپتۇ.

دارتون خان بىپايان دالىدا ئات چاپتۇرۇپ، چۇقان-سۈرەن سېلىپ، ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىپتۇ. ئاخىرى ئېتى ھېرىپ قېلىپ، بىر سۈزۈك ئېرىقنىڭ بويىغا كېلىپ توختاپتۇ. دارتون ئېرىق بويىدا ئۇخلاپ قاپتۇ؛ چۈشىدە بوۋىسىنى كۆرۈپ، بۇ بىر نەچچە يىلدىن بۇيانقى دەردلىرىنى تۆكۈپتۇ ھەمدە بوۋىسىدىن ئۆز خاتالىقىنى كۆرسىتىپ بېرىشنى ئۆتۈنۈپتۇ. بوۋىسى ئۇنىڭغا قاراپ بىر دەم ئويلىنىپتۇ، ئېرىق سۈيى كېلىۋاتقان تەرەپنى قولى بىلەن ئىشارەت قىلىپ، گەپ-سۆز قىلماي كېتىپ قاپتۇ.

دارتون خان ئويغىنىپ، بوۋىسى كۆرسەتكەن ياققا مېڭىپ ئېرىقنىڭ باش تەرىپىگە كېلىپتۇ. بۇ يەر ياۋا گۈللەر ئېچىلىپ كەتكەن ئوتلاق ئىكەن، بۇ يەردە چاچ-ساقاللىرى ئاپئاق، كۆزلىرى چاقناپ تۇرىدىغان بىر دانىشمەن مىيىقىدا كۈلۈپ، ھاسىسىنى تۇتۇپ ئاجايىپ قىياپەتتە ئولتۇرغۇدەك. دارتون خان بۇ مويسىپىتنى بىر

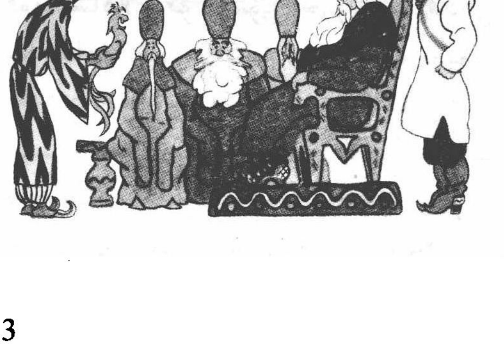

كۆرۈپلا بوۋىسى ئېيتقان ئادەمنىڭ مۇشۇ ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلىپتۇ، ئېھتىرام بىلەن ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ ياردەم سوراپتۇ. دانىشمەن ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ بولۇپ، قوينىدىن ۋىجىككىنە بىر رەڭدار ئالتۇن خورازنى چىقىرىپ، پەيلىرىنى

سلاپ، تاجىنى مىجىپ قويۇپ، چار پادىشاھقا ئۇنىڭ ئىشلىتىلىش ئۇسۇلىنى چۈشەندۈرۈپتۇ: «بۇ ئالتۇن خوراز ھەر قانداق جايدا يۈز بەرگەن جەڭنى كۆرەلەيدۇ، ساڭا سادىق خەۋەرچى بولالايدۇ. ئەگەر دۆلەت سىرتى تىنچ بولسا، ئۇ شۇ يەردىكى تىنچلىقنىڭ سىمۋولى بولۇپ جىم تۇرىدۇ. ئەگەر سىرتتىن كەلگەن ئۇرۇش ئاپىتىگە، مەسىلەن، دۈشمەن ئەسكەرلىرىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىساڭ، ئۇ دەرھال سەگەكلىشىپ، تاجى تىك تۇرۇپ كېتىدۇ-دە، قاتتىق چىللاپ قاناتلىرىنى قاقىدۇ؛ جەڭ يۈز بەرگەن يۆنىلىشكە بۇرۇلۇپ، قاياققا ئەسكەر ئەۋەتىشىڭ كېرەكلىكىنى ئۇقتۇرىدۇ. يەنە كېلىپ خوراز قانچىكى قاتتىق چىللاپ قاناتلىرىنى قاقسا، دۈشمەنلەر شۇنچە ۋەھشىي بولغان بولىدۇ. سەن مۇشۇ ئەھۋاللارغا ئاساسەن لەشكەر يۆتكىسەڭ بولىدۇ، ئالدىراقسانلىق بىلەن ئاتلانمىساڭمۇ بولىدۇ.» دارتون خان بۇ ئاجايىپ خورازغا قاراپ ناھايىتى خۇشال بوپتۇ، ئۇنى ئىگىلىۋېلىش ئىستىكى جۇش ئۇرۇپتۇ ۋە دانىشمەنگە دەرھال بەدەل تۆلەش شەرتىنى جاكارلاپ:

— «ماڭا قىلغان بۇنچە ياخشىلىقىڭنى قايتۇرۇش ئۈچۈن مەن ئەڭ مۇھىم ئارزۇيۇڭنى قاندۇرىمەن، سەن قاچانلا بولسۇن ماڭا تەلىپىڭنى ئۇدۇل ئېيتىۋەر، مەن ئۇنى چوقۇم قاندۇرىمەن!» دەپتۇ. دانىشمەن بېشىنى لىڭشىتىپ ئەستايىدىل ھالدا: «سەن ۋەدەڭنى ئېسىڭدە مەھكەم تۇتساڭ، ئىشەنچىڭنى ھەرگىز يوقىتىپ قويمىساڭلا، بۇ ئالتۇن خوراز سېنىڭكى» دەپتۇ-دە، خورازنى چار پادىشاھقا بېرىپ كۆزدىن غايىب بوپتۇ.

دارتون خان خورازنى ئېلىپ، خۇشاللىقىدىن قىن-قىنىغا سىغمىغان ھالدا ئوردىغا قايتىپ كەپتۇ، ئىلگىرىكى كۆڭۈلسىزلىكلىرىنى ئۇنتۇپ كېتىپتۇ. ئۇ ئۇستا بىر ھۈنەرۋەننى چاقىرىپ خورازغا چىرايلىق كاتەك ياسىتىپ، چېگرا ئەھۋالىدىن

ۋاقتىدا خەۋەر تېپىپ تۇرۇش ئۇچۇن ئۇنى ھۇجرىسىنىڭ دېرىزىسى ئالدىغا قويۇپ قويۇپتۇ. ئاندىن ئۇ ئوغۇللىرى ۋە ۋەزىرلىرىنى چاقىرىپ كېلىپ، ئۆزىنىڭ ئاجايىپ كەچۈرمىشلىرىنى سۆزلەپ بېرىپتۇ، ئالتۇن خورازنىڭ ئالاھىدە ئىقتىدارىنى بىر قۇر ماختاپ، ئۇلارنى بۇ ئالتۇن خورازنى چوقۇم ھۆرمەتلەشكە بۇيرۇپتۇ.

ئالتۇن خوراز دارتون خان ئوردىسىدا ماكانلىشىپ بولغاندىن كېيىن، ئۆز ۋەزىپىسىنى ئورۇنلاشقا باشلاپتۇ، ئۇ ئەتىگەندىن-كەچكىچە كاتەكتە قەددىنى كېرىپ، يىراقتىكى چېگراغا قاراپ تۇرىدىكەن.

بىر كۈنى خورازنىڭ تاجى تىك تۇرۇپ كېتىپتۇ، قاناتلىرىنى جىددىي قېقىشقا باشلاپتۇ ۋە جەنۇبقا قاراپ "قى-قى-قىق" دەپ چىللاپتۇ. شۇنىڭ بىلەن، چار پادىشاھ چوڭ شاھزادىنى بەش تۈمەن خىللانغان قوشۇننى باشلاپ دۈشمەنگە تاقابىل تۇرۇشقا ئەۋەتىپتۇ؛ قوشۇن جەنۇبقا مېڭىۋېرىپ، تاشقى كافكازىيە سەردارىنىڭ ھە دەپ ئاشلىق ۋە ماللارنى بۇلاۋاتقىنىنىڭ ئۈستىگە

كېلىپ قاپتۇ، بۇ بىر توپ ئالىقاپلار قانداقمۇ شاھزادىگە تەڭ كېلەلىسۇن، ئۇلار ئىككى پەشۋا يەپلا چېدىر، ئاشلىق قاتارلىق غەنىيمەتلىرىنى تاشلاپ ئالدىراپ قېچىشىپتۇ. شاھزادە ئالتۇن خورازنىڭ كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئىقتىدارىغا قايىل بولۇپ، ئاجايىپ ھېسسىياتلار بىلەن ئاستانىگە قايتىپ كەپتۇ. شۇنداق قىلىپ، دارتون خان ئالتۇن خورازنىڭ ياردىمىدە قورقماي لەشكەر تارتىپ، ھەر ياقتا جەڭ قىلىپ، قوشنا ئەللەرنىڭ ھۇجۇمىنى بېسىقتۇرۇپتۇ.

ئالتۇن خورازنىڭ تۆھپىسىنى بىلگەن قوشنا ئەللەر ئالدىراپ ھۇجۇم قىلىشقا پېتىنالماپتۇ ۋە شۇنىڭدىن كېيىنكى ئىككى-ئۈچ يىل ئىچىدە دارتون خان كۆڭلىرىنى خاتىرجەم ئۆتكۈزۈپتۇ، پۈتۈن مەملىكەت تىنچلىققا، باياشاتلىققا چۆمۈپتۇ، قوشنا ئەللەر بۇ مەملىكەتكە يەنە بىر-بىرلەپ مال تارتۇق قىلىشقا باشلاپتۇ.

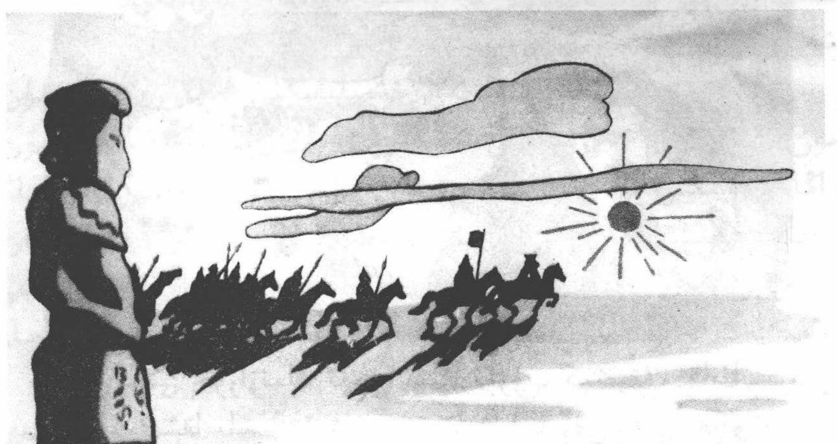

دارتون خان نەغمە-ناۋا، ئەيش-ئىشرەتتە يۈرۈپ ئۇرۇش پاراكەندىچىلىكىنى ئۇنتۇپ قېلىۋاتقان كۈنلەرنىڭ بىرىدە، ئالتۇن

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

خوراز توساتتىن ”قى-قى-قىق“ دەپ چىللاپ كېتىپتۇ، بۇ قېتىم ئۇ قانداقتۇر چوڭ ئەنسىزلىك ۋە ئەندىشە بىلەن قۇلاقنى يېرىۋەتكۇدەك قاتتىق چىللاپ، قاناتلىرىنى بوّلەكچە شىددەتلىك قېقىپتۇ، بۇنداق ئەھۋال ئىلگىرى كۆرۈلۈپ باقمىغانىكەن. دارتۇن خان بۇنىڭغا سەل قارىماستىن ۋەزىرلىرىنى دەرھال يىغىپ، قارشى تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلىشىپتۇ.

ئالدىراڭغۇ ھەم قارام مىجەزلىك چوڭ شاھزادە ئاكتىپلىق بىلەن جەڭگە بېرىشنى تەلەپ قىلىپتۇ، ئۆزىگە بەك ئىشەنگەن ۋە دۈشمەننى مەنسىتمىگەن ھالدا: ”خان ئاتا، ئالتۇن خورازنىڭ چىللىشىدىن قارىغاندا، بىزگە بويسۇنغان شەرقىي شاما خانلىقىدا توپىلاڭ چىققان ئوخشايدۇ، ئۇلارنىڭ ئايال پادىشاھى بىر نەچچە يىل ئىلگىرىلا ئۆلگەن بولۇپ، تاغ ئورمانلىقلىرىدا يۈرۈۋاتقان بىر سېرىق تۈلكە قىز ئۇنىڭ ۋارىسى ئىكەن، لەشكىرىي كۈچ ياكى بايلىق جەھەتتىن بولسۇن ئۇ قىز بىز بىلەن ھەرگىز تەڭلىشەلمەيدۇ. ئەگەر سىلى خاتىرجەم بولالمىسىلا، مېنى ئۈچ تۈمەن ئاتلىق لەشكەر بىلەن ئۇ يەرگە ئەۋەتىپ، بىر قېتىم جاھان سۈرگىلى قويسىلا!“ دەپتۇ. دارتۇن خان شاھزادىنىڭ تەلىپىگە قوشۇلۇپ، ئۇنى ئۈچ تۈمەن ئەسكەر بىلەن شاما خانلىقىغا ھۇجۇم قىلىشقا ئەۋەتىپتۇ ۋە ھەر ئۈچ كۈندە بىر قېتىم جەڭ مەلۇماتى يوللاپ تۇرۇشقا ئۇنىڭدىن ۋەدە ئاپتۇ.

ئۈچ كۈن ئۆتۈپتۇ، قوشۇندىن ھېچقانداق خەۋەر كەلمىگەچكە، چار پادىشاھ ئەنسىرەپتۇ. يەنە ئۈچ كۈن ئۆتۈپ كېتىپتۇ، شەرقىي شاما خانلىقىدىن يەنە خەۋەر كەلمەي، دارتۇن خان سەپراللىشىپ كېتىپتۇ. سەككىزىنچى كۈنىگە كەلگەندە جەڭگاھتىن يەنىلا ھېچقانداق خەۋەر يوق، دارتۇن خان ئولتۇرالماي قاپتۇ، مىجەزى ئېغىر ئىككىنچى شاھزادىنى دەرھال

چاقىرىپ، يەنە ئۈچ تۈمەن چەۋەنداز بىلەن بىرلىكتە ئۇنى ياردەمگە ئەۋەتىپتۇ.

يەنە سەككىز كۈن ئۆتۈپ كېتىپتۇ، چوڭ شاھزادىدىن خەۋەر كەلمەيلا قالماستىن، كىچىك شاھزادىدىنمۇ ھېچقانداق خەۋەر بولماپتۇ. بۇ چاغدا ئاجايىپ ئىقتىدارلىق ۋە ساداقەتمەن خوراز يەنە ئەسەبىيلىك بىلەن "قى-قى-قىق" دەپ چىللاپ كېتىپتۇ. ئۇ شەرق تەرەپكە قاراپ چىللاۋېرىپ ھەم سەكرەۋېرىپ، چار پادىشاھنى پاراكەندە قىلىپلا قالماستىن، ۋەزىر-ۋۇزرا، پۇقرالارنىڭ كۆڭلىنىمۇ ئەنسىز قىلىۋېتىپتۇ، قانداقتۇر چوڭ بىر بالا-قازا يېتىپ كېلىدىغاندەك تۇيۇلۇپتۇ.

قورقۇنچ ۋە ئەنسىزلىك كۈنسېرى كۈچىيىپ، دارتون خان ئاخىرى ئولتۇرالماي قاپتۇ ۋە ئۆزى شاما خانلىقىغا قوشۇن باشلاپ

بىرىشنى قارار قىلىپتۇ؛ ئىشنى پۇختا باشلاپ، ئۇن سانغۇننى ئۆزى بىر قوللۇق تاللاپ، ھەر بىرىنى بىر تۈمەن قوغدىغۇچى لەشكەرگە قوماندان قىلىپ، ھەيۋەت بىلەن شەرققە يۈرۈش قىلىپتۇ.

ئۇلار شاما خانلىقىغا يېقىنلىشىپ قاپتۇ، تونۇش كۆرۈنگەن بۇ زېمىن ئەينى ۋاقىتتا دارتون خان ئۆزى قوشۇن تارتىپ بارغان جاينىڭ دەل ئۆزى ئىكەن. ئەمما ھازىر بۇ جاي بەكلا ئۆزگىرىپ كەتكەن بولۇپ، جەڭگاھقا ھەرگىز ئوخشىمايدىكەن؛ ھەممە ياق ئۆلۈكتەك جىمجىتلىققا چۆككەن بولۇپ، بارىگاھلار، ئۆلۈكلەر ۋە تۆكۈلگەن قانلارنى كۆرگىلى بولمايدىكەن.

دارتون خان قوشۇننى بىر تاغ ئورمانلىقىغا باشلاپ كىرىپ ھەممە ياقنى ئاختۇرۇپتۇ، بۇ تاغ ئورمانلىقى شاما خانلىقى مەلىكىسى قېچىپ يۈرگەن جاي ئىكەن. دارتون خاننىڭ قوشۇنلىرى ئىچكىرىلەپ مېڭىۋېرىپتۇ، قويۇق ئورمانلىق ئىچىدە ياۋا قۇشلار پات-پات قورقۇپ ئۇچۇشۇپتۇ. بۇ ئەسنادا ھېچكىم گەپ قىلماي، ئۆزلىرىنى نېمە قىسمەتلەرنىڭ كۈتۈپ تۇرغانلىقىنى بىلمەستىن، بىر-بىرىگە يېتىشىپ مېڭىۋېرىپتۇ. قوشۇن ئاخىرى بىر تاغ جىلغىسىغا كېلىپ توختاپتۇ، جىلغىنىڭ كۆزگە چېلىقىدىغان يېرىدە بىر يېپەك چېدىر بولۇپ، ئۇنىڭ

ئەتراپىدىكى جىمجىتلىق ئادەمنى ۋەھىمىگە سالىدىكەن، جەڭدە ئۆلگەن لەشكەرلەر چېدىرنى چۆرىدەپ نەچچە رەت يېتىشىپ، "ھەيۋەتلىك" مەنزىرە ھاسىل قىلىپتۇ. كۆرۈنۈپ تۇرۇپتىكى، ئۆلگەن لەشكەرلەر دارتون خاننىڭ لەشكەر فورمىسىنى كىيگەن، دارتون خانغا سادىق چەبدەس لەشكەرلەر ئىكەن! دارتون خاننىڭ يۈرىكى لەختە قان بولۇپتۇ، بۇ سىرلىق، قورقۇنچلۇق چېدىرغا ئالدىراپ مېڭىپتۇ.

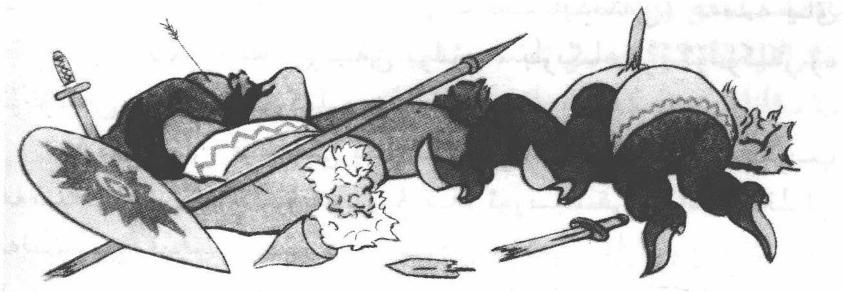

ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا نامايان بولغان مەنزىرە نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق-ھە! ئۇنىڭ ئىككى باتۇر ئوغلى بىر-بىرىنىڭ يۈرىكىگە خەنجەر تىققان بولۇپ، كۆزلىرىدە ئازراق پۇشايمان ئەكس ئېتىپ تۇرىدىكەن، ئۇلار ساۋۇت-دۇبۇلغىلىرىنى سېلىپ تاشلىۋەتكەن بولۇپ، بۇنىڭ تۈيۇقسىز يۈز بەرگەن ۋەقە ئىكەنلىكى ئېنىق ئىكەن. دارتون خان قاتتىق قايغۇرۇپ: "ئاھ، جېنىم باللىرىم، مېنىڭ بۈركۈتۈم، مەن نېمىدېگەن بەختسىز-ھە! سىلەر قانداق بولۇپ دۈشمەننىڭ قىلتىقىغا چۈشۈپ كەتتىڭلار، بۇ نېمە ئۈچۈن! تەڭرىم مېنى نېمىشقا بۇنداق جازالايدىغانسەن، ئالساڭ مېنىڭ جېنىمنى ئېلىپ ئوغلۇمنى قايتۇرۇپ بەر!" دەپ ھۆركىرەپ يىغلاپ كېتىپتۇ، بارلىق قوماندان ۋە لەشكەرلەر ماتەم قايغۇسىغا چۆمۈپتۇ، ئۆلۈكتەك جىمجىت جىلغا يىغا-زارە، داد-پەريادلار بىلەن زىل-زىلىگە كەپتۇ.

شۇ چاغدا چېدىرنىڭ ئىچىدىكى پەردە تۇيۇقسىز قايرىلىپ، كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان بىر نازۇك بەدەن، ئاندىن ساھىبجامال چىراي كۆرۈنۈپتۇ، پەرىزاتتەك چىرايلىق بىر قىز يېنىك دەسسەپ چىقىپ كەپتۇ؛ جەزىبىلىك، مۇلايىم بېقىشلىرى بىلەن پادىشاھنى قارشى ئاپتۇ. دارتون خان ئۆز جايىدا قېتىپ تۇرۇپلا قاپتۇ، ئوغۇللىرىنىڭ ئۆلۈمىنى، ماتەم قايغۇلىرىنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ كېتىپتۇ؛ بۇ گۈزەل قىزغا گەپ-سۆزسىز، سەۋدالارچە قاراپ تۇرغىنىنىلا بىلىدىكەن، ئۆزىنىڭ نەدە تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلمەيدىكەن! قىز باشتا ئېغىز ئېچىپتۇ:

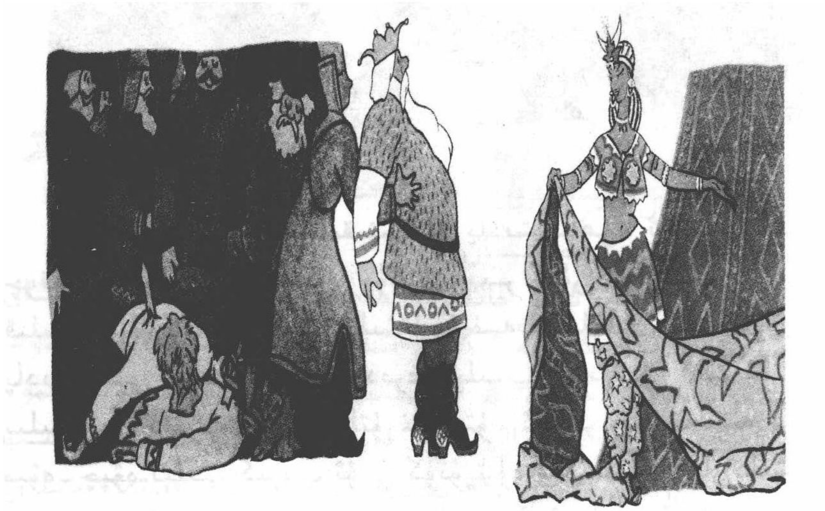

— سەن نامى مەشھۇر دارتون خان بولامسەن؟

دارتون خان ئېسىگە كېلەلمەپتۇ، قىزغا تىكىلىپ قاراپلا تۇرۇپتۇ، خىيالىي ھالدا "ھەئە..." دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

قىز بۇنى كۆرۈپ پىسسىڭگىدە كۈلۈپ قويۇپتۇ، ئىككى مەڭزى قىزىرىپ، تېخىمۇ گۈزەللىشىپ كېتىپتۇ.

— مېنىڭ كىملىكىمنى بىلىدىغانلا ئالىيلىرى؟

— بىلمەيمەن، مېنىڭچە سەن ھۆر-پەرىدەكلا قىلىسەن! — دەپتۇ خۇدىنى يوقاتقان دارتون خان.

— مەن شاما خانلىقىنىڭ پادىشاھى، ئالىيلىرىنىڭ چوقۇنغۇچىسى، ئالىيلىرى بۈگۈن بىر كۈن بولسىمۇ يۈزۈمنى قىلىپ ئۆزلىرىگە خىزمەت قىلىشقا رۇخسەت قىلغايلا! — دەپلا چار پادىشاھنى ئىچىدىكى چېدىرغا ئېلىپ كىرىپتۇ. قىز ئۇنىڭ بىلىكىدىن تۇتۇپ تۆرگە ئولتۇرغۇزۇپتۇ، ئاندىن بىر تەخسە يېڭى مېۋە-چېۋە ئېلىپ كىرىپ ئۇنى كۈتۈپتۇ. ئىككىيلەن پاراڭلىشىپ چىقىشىپ كېتىپتۇ، بۇنداق مەھلىيالىق ئىچىدە دارتون خان سىرتتىكى ئون تۈمەن قوشۇننى، ئېچىنىشلىق ئۆلگەن ئوغۇللىرىنى ئۇنتۇپ كېتىپتۇ. يېرىم كېچىدە قىز ئۇنى تاۋار-دوردۇنلۇق كارىۋاتتا راھەت ئۇخلىتىپ قويۇپتۇ. شۇنداق قىلىپ ئارىدىن ساق بىر ھەپتە ئۆتۈپ كېتىپتۇ. دارتون خان شاما خانلىقىنىڭ ئايال شاھى بىلەن ئەيش-ئىشرەتتە كۈن ئۆتكۈزۈپ، ئايال شاھ تەرىپىدىن پۈتۈنلەي بويسۇندۇرۇلۇپتۇ، ئۇنى دەپ ئەس-ھوشىنى

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com